

Sygn. akt **XV C 918/16**

Gdańsk, dnia 19 stycznia 2017 r.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Weronika Klawonn

Protokolant: st. Milena Gołaś

po rozpoznaniu 18 stycznia 2017 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko Z. S.

o zapłatę

1. Uchyła nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Gdańsku z 22 września 2016 r. w sprawie XV Nc 563/16 w części tj.:

1) W zakresie rozstrzygnięcia o ograniczeniu odpowiedzialności pozwanego do nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Kartuzach prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...) i ustala, że odpowiedzialność pozwanego Z. S. jest ograniczona do wynoszącego 1/2 udziału we współwłasności w tejże nieruchomości, oraz do wysokości hipoteki umownej i kaucyjnej ustanowionej na nieruchomości na rzecz powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej, zaś w pozostałym zakresie powództwo oddala,

2) W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu i nie obciąża pozwanego kosztami procesu poniesionymi przez stronę powodową,

2. Oddala wniosek pozwanego o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego wywołanych wniesieniem sprzeciwu.

UZASADNIENIE

(...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł pozew przeciwko Z. S. w postępowaniu nakazowym, w którym domagano się nakazania pozwanemu, aby zapłacił powodowi kwotę 150.750,44 CHF wraz z odsetkami umownymi wyliczonymi według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w (...) stanowiącej każdorazowo czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP, jednak nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego Z. S. do wartości nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Kartuzach prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Równocześnie powód wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i kosztów odpisów poświadczonych notarialnie.

W uzasadnieniu swojego żądania powód wskazał, że w dniu 4 kwietnia 2007 roku K. i A. B. zawarli z nim umowę kredyt mieszkaniowy Własny Kąt Hipoteczny w CHF nr (...). Tytułem zabezpieczenia wierzytelności powoda w zakresie udzielonego kredytu, ustanowiono hipotekę umowną zwykłą w kwocie 132.628,19 CHF oraz hipotekę umowną kaucyjną w kwocie 29.178,20 CHF, na nieruchomości położonej w miejscowości Ł., opisaną w księdze wieczystej (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kartuzach. Właścicielami nieruchomości pozostają A. B. i Z. S.. Dłużnicy nie dotrzyмали warunków umowy, w dniu 9 maja 2016 roku powód skierował do pozwanego jako dłużnika rzeczowego, wezwanie do zapłaty. Pismo zostało odebrane w dniu 16 maja 2016 roku. Powód podjął w tym piśmie próbę przedśądowych negocjacji w celu uregulowaniu

W księgach bankowych powoda na dzień 10 czerwca 2016 roku figuruje wymagalne zadłużenie pozwanego dłużnika rzeczowego z tytułu przeterminowanego kredytu.

W dniu 22 września 2016 roku pod sygn.. akt XVNc 463/16 Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. Pozwany wniósł zarzuty od nakazu zapłaty.

Pozwany przyznał, że jest dłużnikiem rzeczowym powoda. Zaprzeczył jakoby odmawiał bądź utrudniał działania powoda w zakresie egzekucji z nieruchomości. W piśmie z dnia 26 maja 2016 roku pozwany jednoznacznie wskazał, że będzie wspierał działania powoda tym zakresie. Pozwany jest emerytem, nie posiada innych źródeł dochodu i w związku z tym nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W księdze wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kartuzach V Wydział Ksiąg Wieczystych o numerze (...), dla nieruchomości znajdującej się w Ł., działka nr (...), powierzchni 1,52 ha, jako właściciele ujawnieni zostali A. B. oraz pozwany – każdy w udziale wynoszącym po 1/2. W dziale IV tejże księgi wieczystej wpisane zostały:

- hipoteka umowna zwykła (numer 1) w kwocie 132.628,19 CHF na rzecz powoda jako zabezpieczająca wierzytelność z umowy kredytu nr 203- (...);

- hipoteka umowna kaucyjna (numer 2) do kwoty 29.178,20 CHF na rzecz powoda jako zabezpieczająca wierzytelność z umowy kredytu nr 203- (...);

Dowód: odpis z księgi wieczystej k. 18-50;

W piśmie z dnia 9 maja 2016 roku powód wezwał pozwanego, jako dłużnika hipotecznego, do zapłaty kapitału w kwocie 121.572,24 CHF oraz odsetek w kwocie 29.178,20 CHF.

Pozwany odpowiedział na wezwanie pozwanego w piśmie z dnia 26 maja 2016 roku. Wskazał, że odpowiedzialność pozwanego zamyka się wyłącznie w zakresie nabytego udziału w nieruchomości. Pozwany zadeklarował współpracę w zakresie egzekucji z nieruchomości, jednak nie wyraził zgody na rozszerzenie windykacji o majątek osobisty.

Dowód: wezwanie do zapłaty k. 8-9, odpowiedź pozwanego wraz z dowodem doręczenia k. 45 i 67;

W dniu 10 czerwca 2016 roku powód sporządził wyciąg ze swoich ksiąg bankowych o numerze (...), zgodnie z którym pozwany jako dłużnik rzeczowy posiada wymagalne zadłużenie w kwocie 150.750,44 CHF, na co składa się należność główna (kapitał) w wysokości 121.572,24 CHF, jak również odsetki za okres od 1 czerwca 2011 roku do 10 czerwca 2016 roku w wysokości 29.178,20 CHF.

Dowód: wyciąg z ksiąg bankowych k. 7;

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zaferowanego przez strony niniejszego postępowania. Sąd ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 § 1 k.p.c.).

Wyłączną dowodów, na których oparł się Sąd przy ustaleniu stanu faktycznego stanowiły dokumenty prywatne i urzędowe. Z uwagi na to, że żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności ani prawdziwości złożonych wzajemnie dokumentów, Powyższe dokumenty prywatne i urzędowe (odpis z księgi wieczystej, wyciąg z ksiąg bankowych, wezwanie do zapłaty, odpowiedź na wezwanie do zapłaty) pozwoliły Sądowi na poczynienie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń co do zakresu odpowiedzialności strony pozwanej jako dłużnika rzeczowego powoda.

Sąd podczas rozprawy w dniu 18 stycznia 2017 roku oddalił wniosek zgłoszony przez pełnomocnika pozwanego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron postępowania na okoliczności związane uznaniem odpowiedzialności pozwanego z tytułu przeterminowanego zadłużenia względem powoda. W ocenie Sądu wniosek o przeprowadzenie tego dowodu powinien zostać złożony już w zarzutach od nakazu zapłaty. Okoliczności związane z charakterem negocjacji prowadzonych pomiędzy stronami, stosowaniem ewentualnej presji względem pozwanego nie mają znaczenia z punktu widzenia rozstrzygnięcia sporu o zapłatę. Dostatecznym dowodem na uznanie przez pozwanego jego odpowiedzialności rzeczowej było pismo pozwanego stanowiące jego odpowiedź na wezwanie do zapłaty.

Nakaz zapłaty należało uchylić w części.

Postępowanie niniejsze toczyło się w trybie nakazowym (art.484¹ k.p.c. i nast.) Dlatego też, stosownie do art. 496 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyła i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyła nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy pozostawały pomiędzy stronami bezsporne. Pozwany przy pierwszej czynności procesowej, tj. wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, przyznał, że pozostaje dłużnikiem rzeczowym powoda. Wskazywane przez pozwanego okoliczności związane z wcześniejszymi negocjacjami były drugorzędne. Pozwany już przed wytoczeniem procesu dawał na piśmie wyraz temu, że nie sprzeciwia się swojej odpowiedzialności rzeczowej.

Rozstrzygając o odpowiedzialności pozwanego jako dłużnika rzeczowego nie sposób pominąć przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece.

W celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomości obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości (hipoteka). (art. 65 ust. 1 ustawy) Hipoteka zabezpiecza mieszczące się w sumie hipoteki roszczenia o odsetki oraz o przyznane koszty postępowania, jak również inne roszczenia o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej. (art. 69 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece).

Powództwo zostało wytoczone przeciwko jednemu z dwóch właścicieli nieruchomości obciążonej hipotekami na rzecz powoda. Odpowiedzialność pozwanego ze swojej istoty ograniczona została więc do:

- wielkości prawa, które pozwanemu jest należne, co wynika wprost z wpisów ujawnionych w księdze wieczystej, tj. 1/2 udziału,
- sumy hipotek obciążających nieruchomość (art. 68 ust. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece),
- wartości nieruchomości obciążonej hipoteką.

Właśnie tego rodzaju ograniczenia muszą zostać zastrzeżone na korzyść pozwanego, aby powód, zaspokajając się z przedmiotu hipoteki według przepisów w sądowym postępowaniu egzekucyjnym (art. 75 ustawy), nie miał choćby potencjalnej możliwości naruszenia praw pozwanego jako dłużnika rzeczowego.

Biorąc powyższe przepisy pod uwagę, Sąd orzekł jak w punkcie 1 podpunkt 1 sentencji wyroku.

Częściowo uzasadniona okazała się argumentacja pozwanego w zakresie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Orzekając o obowiązkach poniesienia, Sąd nie stosował ogólnych reguł ustalonych w art. 89 § 1 k.p.c., lecz przepisy art. 101 i 102 k.p.c.

Zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu. (art. 101 k.p.c.) W wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. (art. 102 k.p.c.)

Prawdą jest, że pozwany przy pierwszej czynności procesowej (wniesienie zarzutów) uznał swoją odpowiedzialność co do zasady. Wskazał jedynie na podstawy ograniczenia jego odpowiedzialności, na które będzie mógł się powoływać w toku egzekucji prowadzonej przeciwko niemu. Z tego też względu nakaz zapłaty w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu należało uchylić i nie obciążać pozwanego kosztami procesu poniesionymi przez stronę powodową. Zdaniem Sądu powód miał możliwość wyjaśnienia kwestii spornych już na etapie przed wytoczeniem powództwa, ograniczyć swoje żądania stosownie do przepisów prawa powszechnie obowiązującego. Z drugiej zaś strony nie sposób odmówić powodowi prawa do uzyskania tytułu egzekucyjnego oraz tytułu zabezpieczającego, który usprawni dochodzenie wierzytelności względem dłużnika rzeczowego. Sama specyfika postępowania nakazowego wprowadza szereg możliwości i uprawnień dla wierzyciela, co z kolei ogranicza możliwości polemiki strony pozwanej w takim postępowaniu.

Równocześnie za zasadnością nieobciążania pozwanego kosztami postępowania w sprawie przemawiała jego trudna sytuacja ekonomiczna.

Biorąc pod uwagę treść cytowanych przepisów, Sąd orzekł jak w punkcie 1 podpunkt 2 oraz punkcie 2 sentencji wyroku.

Na marginesie wskazać należy, że w punkcie 2 sentencji wyroku doszło do oczywistej omyłki pisarskiej w postaci zamiany słowa „zarzutów” na „sprzeciwu”. Omyłka ta nie ma jednakże wpływu na istotę orzeczenia ani nie utrudnia jego wykonania.